

τὸν εἶνον τὸν ἐν τῷ πυθμένι ὑπολειφθέντα. Οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον δι' ὃ πάνθηρ ἡγάπα ὑπερβολὴ τὸ ποτόν τοῦτο καὶ οἱ κυνηγοὶ ἵνα ἀγρεύσωσιν αὐτόν, ἔβατον δι' ἀγγεῖον πληρὲς οἴνου δι' οὗ σχεδὸν πάντοτε ἐμέθυε. Τὸ τραπεζοφόρον ἐπικαλύπτεται διὰ μεγάλου πέπλου, αἰωρουμένου ὑπὸ δύο δένδρων, ἀμφοτέρωθεν ἀνυψουμένων, περὶ τὰ ὁποῖα περιελίσσεται ἄμπελοι, ἧς τὸ ἄνθος εἶναι κωδωνοειδές· ἐπὶ τῶν κλάδων τῶν δένδρων τούτων ὑπάρχουσι πτηνὰ καὶ, προσωπεῖα ἱλαστήρια, ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων *oscilla*, ὀνομαζόμενα (τούτέστι αἰῶραι ὡς ἐκ τῆς ταλαντώσεώς των, ὑπὸ τοῦ ἀνέμου προξενουμένης). Εἰς τὸ πρὸς ἀριστερὰν δένδρον κρέματα ἐπὶ πλέον ὁ αὐλὸς τοῦ Πανός, καὶ μία π ἢ α.

Ἡ ἐτέρα ὄψις τῇ αὐτῇ κεκόσμηται ἀναλογίᾳ, διὰ δένδρων στεγασματα ὑπεράσταζόντων ὑπὲρ τι τραπεζοφόρον τριποδικόν, ἐφ' οὗ ἵσταται ἀνδρείκελον θαφνηφόρον, μακρὰν αἰσθητὰ περιβεβλημένον, καὶ ὄβδα κρατοῦν, παριστῶν δὲ ἱερέα τινὰ τοῦ Βάχχου καὶ ἄγγεα ἐξ ὧν τὰ μὲν εἶναι ἐκ τοῦ εἶδους τῶν κερατοειδῶν ἐκείνων ποτηρίων, στενὸν ἔχόντων στόμα, πρὸς χρῆσιν τοῦ οἴνου, ὅπερ οἱ ἀρχαῖοι ὠνόμαζον Ῥυτὰ. Ἐπὶ τινος γεγλυμμένης εἰκόνος ἐπὶ τοῦ ἄδακος τοῦ τραπεζοφόρου κεῖνται δύο ἀγγεῖα, ἄνευ χειρῶν, ὧν τὸ μὲν εὐρίσκεται μετεξὺ δύο γρυπῶν. Στεφάνῃ τῆς ἐξ ἀνθρώπων κατέρχεται ἐκ τοῦ δένδρου ἐπὶ τοῦ τραπεζοφόρου, ἔγκειται παρ' αὐτῇ προσωπεῖον τοῦ Σιληνοῦ καὶ παραάκεται κύμβη ἐν στήματι προσωπεῖου μετὰ πώματος. Καὶ εἰς μὲν τὸ πρὸς ἀριστερὰν δένδρῳλλον κρέματα αἰωρημένον προσωπεῖον, εἰς δὲ τὸ πρὸς δεξιάν, πρὸς ὃ διευθύνεται ἔριφος, κρέματα τύμπανον, κωδωνίσκος καὶ προσωπεῖον τοῦ Πανός. Ἐπὶ τοῦ ἄδακος ἦν δεδεμένη πῆρξ τις εἰς καλαύροπα (μαγκουράν)· ἀπὸ δὲ τὸν πέπλον ἐξήρτητο δύο *oscilla*. Βύρισκονται δὲ αἱ αὐταὶ ἀναλογίαι τοῦ σκεύους τούτου εἰς ἕτερον ἀργυροῦν σκεῦος τοῦ σπουδαστηρίου τῶν νομισματοσήμεων, προερχόμενον ἐκ τῶν ὥραιων ἀνασκαφῶν τῶν γινόμενων εἰς Βερβουδύλλιν.

Τὸ πολυτίμον τοῦτο σκεῦος φαίνεται κατασκευασθὲν ἐν τῇ Ἀνατολῇ κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Αὐγούστου. Ἡ ἐντέλεια αὐτοῦ εἶναι κατὰ τοσοῦτον ἀξιολογωτέρα, καθόσον καὶ ἡ ὕλη, ὡς σκληρὴ, ἦτον δύσκολος καὶ ἀπῆτει πολὺν χρόνον πρὸς ἐπεξεργασίαν. Κατὰ τινὰ παραδόξιν, ἧς δὲν δυνάμεθα νὰ ἐγγυηθῶμεν τῇ βεβαιότητι, εἶχε δοθῇ ἐνέγκειον εἰς τοὺς Ἰουδαίους τοῦ Μέτου, ὑπὸ Ἑρρίκου Γ'. διὰ ποσότητα ἐνὸς ἐκαστομυρίου.

(Magasin Pittoresque).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΦΙΑ ΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ.

Πραγματεία περὶ παραγωγῆς καὶ διανομῆς τοῦ πλούτου, συνταχθεῖσα, ὑπὸ I. A. Σούτσου καθηγητοῦ κτλ. ἐν Ἀθήναις 1851.

Περὶ πρώτων ἰδεῶν καὶ ἀρχῶν δοκίμιον ὑπὸ Π. Βράϊλα Ἀρμέτ, Κερκυραίου, ἐν Κερκύρᾳ 1851.

Ἡ πτωχὴ καὶ ἀρτηγενὴς ἡμῶν φιλολογία ἤρ-

χισεν ἀπὸ τινος νὰ πλουτίζεται ἐκ πρωτοτύπων συγγραμμάτων, σπουδαίαν πραγματευομένων ὕλην.

Παραλείποντες τὰ κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἐτη ἐκδοθέντα, ὡς τὴν ἱστορίαν τῶν Ἑλλήνων ποιητῶν καὶ συγγραφέων ὑπὸ τοῦ σοφοῦ καθηγητοῦ Ἀσωπίου, καὶ τὴν πέρυσιν ἐκδοθεῖσαν πραγματείαν περὶ Συνταγματικοῦ Δικαίου, ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Κ. Ν. Σαριπόλου, λέγομεν περὶ μόνων τῶν δύο νεωστὶ φανέντων συγγραμμάτων, τῆς πραγματείας τοῦ Κ. Σούτσου καὶ τοῦ δοκίμιου τοῦ Κ. Βράϊλα.

Καὶ τὸ μὲν δοκίμιον τοῦ Κ. Βράϊλα θεωροῦμεν μέγα τῆς νεωτέρας ἡμῶν φιλολογίας ἀπόκτημα, διότι εἶναι καρπὸς ἰδίας τοῦ συγγραφέως μελέτης, καὶ ἀποδεικνύει τὴν παρ' ἡμῖν ἀναγέννησιν τοῦ φιλοσοφικοῦ πνεύματος. Ὁ Κύριος Βράϊλας γνωστὸς ἦδη παρ' ἡμῖν ὡς δόκιμος καὶ εὐσυνειδήτος δημοσιογράφος, παρουσιάζεται ἤδη διὰ τοῦ δοκίμιου του καὶ ὡς ἐγκρατὴς περὶ τὴν φιλοσοφίαν ἧς τὰ ὕψηλότερα ἀνερευνᾷ καὶ ἐξηγεῖ ζητήματα. Ἀνέκων εἰς τὴν ἐκλεκτικὴν σχολὴν, ὡς ὁμολογεῖ ὁ ἴδιος ἐν τοῖς προλεγόμενοις αὐτοῦ, ἀλλὰ τὰς ἰδίας αὐτοῦ μελέτης θεμελιοῖ ἐπὶ τῆς μεθόδου τοῦ Καρτεσιού, ἀμφιβάλλει, ἐξετάζει, ἐρευνᾷ, καὶ εἰς πολλὰς ἰδίας αὐτοῦ προτείνει γνώμας καὶ ζητημάτων τινων λύσεις οὐκ ἀφυσίς.

Δὲν προτιθέμεθα ἐνταῦθα ν' ἀναλύσωμεν τὸ ἀξιόλογον τοῦτο δοκίμιον τοῦ Κ. Βράϊλα· ἐνδεχόμενον νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τοῦτο ἀκολούθως. Ἦδη δὲ σημειοῦμεν εὐχαρίστως τὸ ἐξῆς ἐκ τῶν προλεγομένων του τεμάχιον, δι' οὗ ὁ ἀναγνώστης θέλει γνωρίσει ὁποῖα ἡ ἐμβρίθεια τῶν σκέψεων τοῦ συγγραφέως, καὶ ὁποῖα μεγάλα ἐν τῷ δοκίμῳ τούτῳ περιέχονται ἀλήθειαι. »Ὅταν ἡ δὲν γνωρίζει τὸν νόμον του, ἡ δὲν δύναται νὰ τὸν πραγματοποιήσῃ, ὁ ἄνθρωπος ἐξ ἀνάγκης πάσχει καὶ κακοδαιμονεῖ.» Εἰς τὴν νόθευσιν δὲ καὶ παραμόρφωσιν τῆς θρησκευτικῆς ἀληθείας, καὶ τὴν ἄγνοιαν ἢ τὴν παραμόρφωσιν τῆς φιλοσοφικῆς, ἀποδίδει ὁ Κ. Βράϊλας τὴν ἐνεστῶσαν τῶν λαῶν ἀναρχίαν, τὰς καταστροφὰς, τοὺς πολέμους, τὰς ἐπαναστάσεις, ἅτινα κατέβλησα τὴν ἀνθρωπότητα.

Σπουδαίαν ἐπίσης θεωροῦμεν καὶ τὴν πραγματείαν τοῦ Κ. Σούτσου, καθόσον διδάσκει αὐτὴν τὴν ἐπιστήμην ἐκείνην, ἣν δικαίως δυνάμεθα ν' ἀποκαλέσωμεν τὴν ἐπιστήμην τῶν ἐπιστημῶν. Τσαύτην ἔχει σήμερον σημασίαν εἰς τὴν εὐημερίαν καὶ τὴν πρόσδον τῶν ἐθνῶν ἡ Πολιτικὴ Οἰκονομία, ἐπιστήμη, ὡς γνωστὸν, ὅλως νέα. Πειραθῶμεν νὰ δώσωμεν βραχείαν τοῦ συγγράμματος τούτου ἀνάλυσιν.

Μετὰ τὸν πρόλογον, παριστῶντα μὲν ἐν ἀρχῇ ἀνωμαλίαν τινά, ἀνάγκη νὰ τ' ὁμολογήσωμεν, καὶ περιπλοκὴν φράσεως καὶ ἔννοιων, ἀλλ' ἀκολούθως λαμβάνοντα σαφὴν καὶ ὕψος λόγου, ὁ συγγραφεὺς ἐν εἰσαγωγῇ, ἐξετάζει κατὰ πρώτον, τίς ἡ πολιτικὴ οἰκονομία, πῶς κατατάττει καὶ πῶς συνάπτεται μετὰ τὰς λοιπὰς ἐπιστήμας, ἀποδεικνύει τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ διδάσκαται αὐτὴ εἰς πάντας τοὺς ἐλευθέρως παιδευομένους πολίτας. Πραγματεύεται

ἀπολούθως περὶ τῆς ἀμέσου καὶ ἐμμέσου τῶν πραγμάτων χρησιμότητος, περὶ πλούτου, περὶ παραγωγῆς, καὶ ἐπὶ τέλους περὶ κατατάξεως τῆς ὕλης τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας.

Τὸ Α' μέρος τοῦ συγγράμματος πραγματεύεται περὶ παραγωγῆς τοῦ πλούτου, δηλαδή περὶ καλλιεργείας ἐν γένει, περὶ ἐργασίας, καὶ καταμερισμοῦ τῶν ἔργων, περὶ κεφαλαίων καὶ ἐνεργητικότητος αὐτῶν, περὶ τῆς γῆς, περὶ μικρᾶς καὶ μεγάλης καλλιεργείας, καὶ ὁπότερον τῶν δύο συστημάτων εἶνε παραγωγικώτερον, περὶ ἀνταλλαγῶν, περὶ ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς ἐμπορίας, περὶ διαμετακομιστικῆς, τῆς διαμετακομίσεως τουτέστι ξένων ἐμπορευμάτων, διὰ τοῦ ἡμετέρου κράτους εἰς τὴν ἄλλοδαπὴν. Ἐπειτα ὁ συγγραφεὺς πολὺ εὐστόχως παρατηρεῖ «ὅτι πρὸ τοῦτο τῆς ἐμπορίας, διατηρεῖ τὸ ἐμπορικὸν τῆς Ἑλλάδος ναυτικόν, τὸ ὁποῖον ἔνεκα τῆς «εὐφυίας, τῆς ὀλιγαρχίας καὶ καρτεροψυχίας τῶν Ἑλλήνων, κατέστη σήμερον ἡ ἀφρονωτέρα πηγὴ τοῦ ἐθνικοῦ πλούτου, ὡς κατέστη ἄλλοτε ἡ εὐκλεία καὶ ἡ σωτηρία τῆς Ἑλλάδος». Ἄλλ' ἀναγνωρίζων παρακατιῶν, ὅτι καθ' ἐκάστην ἐκπίπτει τοῦτο, ἐρευνᾷ διὰ πείων θεσμῶν καὶ διατάξεων δύνανται νὰ θεραπευθῶσι αἱ εὐσιωδέστεροι ἀνάγκαι τοῦ ἐμπορικοῦ ναυτικοῦ μας καὶ ν' ἀναλαβῇ τοῦτο τὴν προτέραν αὐτοῦ ἀκμὴν.

Τὸ ζήτημα τοῦτο, ὡς παρατηρεῖ ἑκαστος, εἶναι ἐκ τῶν ζωτικωτέρων διὰ τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν παραγωγὴν καὶ εὐμερίαν, καὶ αἱ ὁρθαὶ σκέψεις τοῦ συγγραφέως προελήθησαν ἐν μέρει ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως, τῆς εἰσαγωγῆς τὸ περὶ βιβλιαρίου (libretto) πολυλοῦ λόγου ἄξιον νομοσχέδιον, ὅπερ, ἀναγγέλομεν εὐχαρίστως, ἐπεψηφίσθη πρὸ καιροῦ ὑπὸ τῆς Βουλῆς. Τὸ περὶ Καλλιεργείας κεφάλαιον ἐπίσης πραγματεύεται περὶ διαφερόντων τὴν Ἑλλάδα ἀντικειμένων, δεικνύον τις ὁ τρόπος τῆς καλλιεργείας ἐν Εὐρώπῃ, πῶς δὲ καὶ ποῦ τὸ σύστημα τῆς αὐτεπιστάσεως, (τουτέστι τῆς καλλιεργείας τῶν κτημάτων ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδιοκτήτου, ὑπηρετουμένου ὑπὸ μισθίων ἐργατῶν) ἦτο δυνατόν νὰ ἐφαρμοσθῇ παρ' ἡμῶν καὶ ποῖα προσκόμματα ἀπαντᾷ εἰς τὴν ἐνέργειάν του.

Παραλείποντες τὴν ἀνάλυσιν τῶν ἄλλων τοῦ πρώτου τούτου μέρους κεφαλαίων, ἐν οἷς ἐξετάζονται τὰ τῶν συναλλαγῶν καὶ τραπεζῶν, περιοριζόμεθα νὰ παραθέσωμεν τοὺς ἐμβριθεῖς τῶνόντι λόγους δι' ὧν ὁ συγγραφεὺς συμπεραίνει, λέγει ἐν τῇ ἀνακεφαλαιώσει τοῦ Α' μέρους.

«Ὁ πλοῦτος λοιπὸν δὲν εἶναι σκοπούμενον, εἶναι ὄργανον τῆς ἀνθρωπότητος, σκοπούμενον αὐτῆς εἶναι, ἡ κατ' ἀνθρώπον ὑπαρξὶς καὶ ἐκπλήρωσις τοῦ «πεπρωμένου αὐτῆς προορισμοῦ» πρὸς τὸν σκοπὸν οὗ δὲ τοῦτον τὰ ἔθνη ἀγονταὶ καὶ διὰ τῆς βιομηχανίας καὶ διὰ τῆς εὐρυθμοτέρας αὐτῶν διοργανώσεως, δηλαδή ὅσας ὁ πλοῦτος πηγάζει μὲν ἐκ τῆς φιλοπονίας, διανέμεται δὲ εἰς κοινωνίαν τῆς ὁποίας ἡ θάσις καὶ ἡ θεμελιώδης ἀρχὴ δὲ, εἶναι ἡ βία καὶ ἡ κατὰκτησις, ἀλλ' ἡ ἐλευθερία, ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ ἰσότης».

Τὸ Β' μέρος ἀφιερεῖ ὁ συγγραφεὺς εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ τίνι τρόπῳ διανέμεται ὁ πλοῦτος καὶ ποῖα ἡ κοινωνικὴ κατάστασις, ἐξ ἧς προκύπτει ἡ λυσίτελεστέρα διανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ πλούτου.

Παραίνωμεν τὴν σύντομον ταύτην ἀνάλυσιν ἐξ ἧς πρόδηλον γίνεται πόσον ἡ πραγματεία αὕτη εἶναι χρήσιμος εἰς πάντα πολίτην, εἴτε γεωπόνον, εἴτε βιομήχανον, εἴτε χρηματιστὴν καὶ ἔμπορον, παρατηροῦντας ὅτι ὁ Κ. Σούτσος, μαθητὴς τοῦ Κ. Ρόσση καὶ τὸ σύστημα τούτου ἀκολουθῶν, ἔδραψεν οὐδὲν ἥτιον καὶ πᾶν ὅ,τι ὑγιεῖς καὶ σύμφωνον μὲ τὴν ἐνεστώσαν πρόδον τῆς ἐπιστήμης· ἐδίδαξεν ὁ Σμιθ, ὁ Σαίινς ὁ Σισμύδης καὶ ἄλλοι περιώνυμοι οἰκονομολόγοι, εἰς οὓς ἀφεύκτως ὀρεῖται νὰ προστρέχῃ, ὁ περὶ τῆς ἐπιστήμης ταύτης θέλων νὰ πραγματοποιηθῇ.

Ἡ γλῶσσα τοῦ Κ. Σούτσου, ἀν δὲν εἶναι πάντοτε ἡ ἐλληνικωτέρα, ἀλλ' εἶναι εὐληπτος καὶ πολυλάκεις εὐφραδῆς καὶ εἰκονικῇ, καὶ ὡς ἐκ τούτου καθιστώσα εὐάρεστον τὴν ἀνάγνωσιν πραγματείας ἐχούσης πολὺ μὲν τὸ διάφορον, πολὺ δὲ καὶ τὸ σοβαρόν.

Ἐν τούτοις μετὰ λύπης ἀναγκάζομεθα νὰ ποιήσωμεν ἐνταῦθα λόγον περὶ τῆς δυσαρέστου καὶ ἀνοικείας ὅλως πάλης, ἣν προὐκάλεσεν ἡ ἐκδοσις τῆς τοῦ Κ. Σούτσου πραγματείας ταύτης. Παρ' ἡμῖν, δυστυχῶς, τὸ φίλερι εἰσχωρεῖ καὶ εἰς αὐτὰ τὰ εἰρηνικά τῶν γραμμάτων ἔργα! Συναδελφός τις τοῦ Κ. Σούτσου, καθηγητὴς δηλ. τοῦ Πανεπιστημίου, ἐπλήρωσεν ὅλας ἐφημερίδας δι' ἐπικρίσεων, ἐμφανιστῶν μᾶλλον τὸ πάθος ἢ τὴν κρίσιν καὶ τὴν πολυμαθεῖαν τοῦ γράφοντος. Ὁ Κ. Σαρίπολος, ὅστις ἐπίσης καθ' ἡμᾶς, ἠδικήθη ὡς ἐπικριτὴς λίαν αὐστηρῶς διὰ τὴν ἐκτοῦ πραγματείας, συντάκτην τῶν ἐπικρίσεων τούτων ὑπολαβὼν τὸν Κ. Σούτσον, ἐζήτησε ν' ἀντεκδικηθῇ! Δύο ἤδη μῆνας ἐλεινὸν παριστᾷται θέαμα εἰς τοὺς λογίους, οἱ διαπληκτισμοὶ τοῦ καθηγητοῦ τούτου καθ' ἑνὸς τῶν συναδελφῶν του. Χρεωστοῦμεν ἐν τοσούτῳ νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ὁ Κ. Σούτσος καλῶς ἐπραξεν ἀποσυρθεὶς τῆς ἀναξίας ταύτης πάλης.

Ὅποιον παράδειγμα δίδεται εἰς τὴν διψῶσαν μαθητικὴν νεολαίαν ἐκείνην, ἥτις πανταχόθεν τῆς Ἑλληνικῆς γῆς συρρέουσα ἵνα ἀκροασθῇ λόγων, βλέπει τοὺς καθηγητὰς αὐτῆς διαπληκτιζομένους ὡς μαθητὰς τῶν σχολείων. Ἀλλ' ἐν τολαχίστῳ καλὸν προέκυψεν ἐκ τῆς γελοίας ταύτης πάλης. Εἶδον ἅπαντες εὐχαρίστως νέον τινὰ εὐφυῆ, πρὸ μικροῦ δὲ μαθητὴν χρηματίζαντα τοῦ τε Κ. Σούτσου καὶ τοῦ Κ. Σαρίπολου, ἀριστεύσαντα δὲ κατὰ τὰς ὑπ' αὐτοῦ δοθείσας ἐξετάσεις, τὸν Κ. Τιμολέοντα Φιλίμωνα ἀναλαμβάνοντα τὴν ὑπεράσπισιν τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς ἀληθείας. Ἄξιον λόγου καὶ εὐστοχώτατον τὸ μᾶθημα!

Εἰς τὸ προσεχὲς φυλλάδιον θέλομεν δημοσιεύσει φιλολογικὰς τινὰς ἀξίας λόγου εἰδήσεις.